

# Gud, kærlighed og videnskab

*af Hans Hauge*

Lene Koch er den ene af de to, som skrev en kronik om (Kristeligt Dagblad, 22.12), at Gud er kærlighed, eller at kærlighed er gud. Hun har lidt den samme baggrund som mig. Hun har engelsk som hovedfag, men det står opført som MA, når man googler hende. Hun har bifag i historie, og det hedder nu en BA. Det hed i gamle dage en cand.mag. Hun kalder sig i kronikken "videnskabsperson", hvilket vel er en persona, der i sin tid bedrev videnskab, skønt videnskab er et vidt begreb.

Lene Koch blev efter engelskstudiet kvindeforsker og til sidst ansat på sundhedsvidenskab og kalder sig nu professor emerita. Feminismen ser stort på grammatikken. Ordet professor er hankøn, og det ved den anden skribent, Troels Engberg-Pedersen, for han er uddannet klassisk filolog og også videnskabsperson. Han forlod sit fag og blev professor i teologi og bedrev som person videnskab om Paulus.

De er begge opvokset i et hjem, der beskrives med en negation. I deres barndom var kristendom ikke en pligt. Hvad mon det var for et hjem? Der står i et leksikon: "Lene Koch er vokset op i et pacifistisk, grundtvigsk inspireret akademikerhjem."

Engberg-Pedersen, derimod, er vokset op på en grundtvigsk højskole. De længes tydeligvis tilbage til de grundtvigske barndomshjem, hvor, som de siger, kristendom var en selvfølge. Det er den ikke længere. De to kom på universitetet og mødte studenteroprøret og marxismen og feminismen. Nu er karrieren slut, men kampen fortsætter. De to videnskabspersoner har altså engang bedrevet videnskab, mens de var ansat på universitetet. De har nok ikke bedrevet science, som det hedder, for de opfatter vel ikke teologi og humaniora som science. Er kvindestudier videnskab? Hvem ved?

De løfter lidt af sløret, for de henviser til noget, der hedder "evidensbaseret naturvidenskab". Det er nok ikke noget, som de selv har bedrevet, men de synes at mene, at naturvidenskab er den rigtige, fordi den er evidensbaseret. Er matematik evidensbaseret? Videnskab, der ikke er evidensbaseret, er det mon videnskab? Nu viser det sig, at den evidensbaserede naturvidenskab nok mest er klimavidenskaben, hvis evidens vi kan opleve, men først i 2050 eller måske 2090. Først da ved fremtidens mennesker, om nutidens videnskabspersoner tog fejl. Klimavidenskab arbejder med en eskatologisk verifikation, siger jeg og ikke de to. De to kommer aldrig til at opleve evidensen. En varm sommer er ikke evidens, men en varm sommer.

De vil en "moderne" kristen tro. Man skulle tro, at de to befandt sig i samme situation som i 1850'erne, hvor kampen mellem religion og videnskab udkæmpedes f.eks. i Tyskland i den store materialismestrid eller i England efter udgivelsen af Darwins bøger.

Mange videnskabsmænd fandt det svært sådan rent bogstaveligt at tro på jomfrufødsler og engle og den slags. De to mener at vide, at før 1850 eller deromkring troede folk sådan helt bogstaveligt på opstandelse og Gud. Nu skal vi bemærke en enkelt ting om den tyske materialismestrid, som stod mellem den fromme fysiolog Rudolph Wagner og religionskritikeren og zoologen Claus Vogt (som Marx skrev imod). Der var også tale om en politisk og ideologisk kamp. Wagner var konservativ og monarkist. Vogt var venstreorienteret. Det er vore to kronikører også. Der gemmer sig dermed også en politisk modsætning mellem deres moderne tro og de gammeldags troende. Jeg vil tro, at de vil gerne beholde Store Bededag, selvom der ingen er at bede til.

Men hvorfor beholde ordet Gud? Guds fravær var forudsætningen for naturvidenskabens succes fra Francis Bacon og fremefter, men de opgiver ikke Gud. Sikkert af sentimentale årsager. Der er lidt *kirkeklokke ej til hovedstæder* over deres forsøg. Det er barndommen og Peters jul, de vil bevare, og derfor skriver de op under jul, hvor det er så trist. Kronikken slutter med et patetisk krybbebillede. De går nok ikke ind for kravlenisser.

Gud er indbegrebet af kærlighed, siger de. Ligesom hos mor og far derhjemme på højskolen. Og Gud er desuden et navn på kærligheden. Hvor ved de mon det fra? Næppe fra nogen evidensbaseret naturvidenskab. Ifølge den var før i tiden mennesket Zellethätigkeit.

Det med kærligheden kan heller ikke kaldes et gudsbevis. Det er en populær måde at forestille sig Gud på, men hvorfor det skal kaldes kristen tro, er uklart. Sociologparret Elizabeth og Ulrich Beck skrev sammen en udmærket bog om, at kærlighed er vor tids religion, og den religion behøver hverken dogmer, Gud eller kirke, og den troende vil ofre alt for kærligheden – selv børn. Kærlighedsreligionen har ingen nihilister eller kættere, og dermed ligner den klimavidenskaben. Der er ikke militærnægtere i kampen for klimaet.

Jeg kom til at nynne en kendt tysk, ganske vist ikke just grundtvigsk – salme: Eleonore zu Stolberg-Wernigrodes fra 1862 – "Ich bin durch die Welt gegangen". Tredje strofe lyder: "Sie suchen, was sie nicht finden, in Liebe und Ehre und Glück, und sie kommen belastet mit Sünden und unbefriedigt zurück."

De er – efter mange års videnskabelig grundforskning – ubefriedigt nået frem til, at Gud ikke findes i verden og "da slet ikke i himlen". Den samme konklusion ville nok de fleste konfirmander allerede være nået til i 13-års alderen endog uden at have bedrevet videnskab et helt liv.

Kærlighed ved de, hvad er. Fra livet eller videnskaben? Sikkert fra romantiske romaner og digte. De ved, den har et væsen. Kærlighed er ikke for dem en historisk størrelse. Den synes også at være kønsløs. Den er en person, som kan agere og "stille" opgaver. Hvornår har de mon hørt den stille dem opgaver? Vi må håbe, at også andre hører om disse opgaver, og at de er lydige.

Det viser sig nu, at kærlighedens område har bredt sig de sidste 50 år. Er det mon noget, de baserer på kulturforskning? Det vil sige, at dens område begyndte at udvide sig omkring 1970, altså under Den kolde krig. Det virker ikke særlig evidensbaseret.

Kærligheden er meget mere end blot kærlighed til den anden, den omfatter alt levende. Er selv materien levende? Ja, åbenbart. Er det en nyvitalisme, som de repræsenterer? Kærlighedens område "må udvides", hedder det også og her tænker de ikke kun på kærlighed til fædrelandet, for det er meget mere. Nok hele verden, men hvem skal dog udvide området? Regeringen? EU? FN, Rusland? Det virker som ren luftguitar.

Kærligheden er ikke blot kristen, den er også græsk. Den er åbenbart alligevel historisk-relativ. Engberg-Pedersen er jo klassisk filolog, og han når frem til, at både den græske og den kristne tradition havde ret om menneskelivet. Altså kun Athen og Jerusalem. Den philohellenisme virker ret provinsiel. Gad vide om de to troende videnskabspersoner aldrig har mødt en muslim i København? Hvad med Mekka? Er han ikke også kærlighed? Og Buddha? Måske, men kronikskriverne går åbenbart kun i kirke og ikke i moske eller tempel, for i kirken (folkekirkens kirker? Mormontemplet?) møder de "historien i fuld flor", skønt jeg nu aldrig har set historien på den måde i nogen kirke. Det er nok kun gamle kirker, de tænker, og ikke de moderne. Kirker som i gamle dage. De to kan også godt lide "det dekorative univers".

De sidder nok og nyder æstetikken, mens præsten prædiker om Jesus, som de ikke tror på. De synes det er yndigt med barnet i krybben, og mon de fik en klimavenlig julevegetarmiddag og naturvin, eller spiste de historisk for fuld flor med and og brun sovs.

*Hans Hauge er dr. phil og lektor emeritus*